

akármilyen versekkel. Megállapítottuk, hogy igen érdekes és színvonalas antológiát lehetne ebből az anyagból szerkeszteni „Eltűnt Költők” címen. Nekem külön is van egy ilyen költőm, igaz, ő nem egyszere-kétszer, hanem ötször jelent meg a „Nyugat”-ban, 1927 és 1934 között, de mikor 1934-ben igazán kiemelkedő ciklust írt, „Tévelygő Hangok” volt a címe, ha nem tévedek, nyomtalanul eltűnt. Missik Endrének hívták ezt a költőt. Talán érdemes volna, ha Vas Pistával, Veled, velem és esetleg még egy irodalomtörténésszel, pl. Kenyeres Zoltánnal, Csűrös Miklóssal vagy Alföldy Jenővel rádióbeszélést folytatnánk ezekről a költőkről. Csakis olyanokról, akik még a Magyar Irodalmi Lexikonban sem szerepelnek, vagyis nyomtalanul tűntek el. Kérdezd meg Vas Pistát, részt venne-e egy ilyen beszélgetésben.

Kötetedre visszatérve, legkiemelkedőbbnek és szinte zseniális ötletnek tartom a Bartók-levelek megverselését. Én például akkora feladatnak tartom ezt, hogy nem merem volna vállalkozni rá, ha véletlenül nekem jutott volna eszembe ez az ötlet. De Te briliánsan oldottad meg a szinte megoldhatatlant.

A viszontlátásig sok szeretettel üdvözöllek
1983. szeptember 6.

Kálnoky László

Halasi Zoltán

RIMBAUD UKRAJNÁBAN, AVAGY A FRANCIA PAP

Collage à Patrick Desbois

Előjáték

„Öltél-e embert, nagypapa?” – „Soha.”
„A hadifogság milyen volt?” – „Nehéz.
Nem volt mit enni.” – „Ennyi az egész?”
– Karácsony, dió, fokhagyma, méz.
Julien térden lovagló unoka. –
„Másnak rosszabb volt a sora.”
„Mi volt a rosszabb? Ki az a más?
Hol az a Rawa Ruska, nagypapa?”
A válasz mindig: elhallgatás.

Végül is pap lett, nem matektanár.
Diploma után szembejött vele
a kétkedők szívós ellenfele,
a félüres helyett a féltele;
Belžec, Sobibór, Treblinka, Ponar;
kissé anakronisztikus habár –
fű közt jövőtlen vereség,
a földdel egytetejű ég –,
azóta ül szívében a nagy madár.

Ukrajna, nyomor, végvidék:
lökhárító nyugat-kelet között,
ima vágtat, fény mennydörög,
Julien pap civilbe öltözött;
detektor pásztázza, kameravég
a tömegmészárlás övezetét;
titok reped, tanú fakad.
*A világnak nincs kora, csak
helyet változtat az emberiség.*

Megőrölt csont az útalap,
üvölt a kút, a föld mozog,
cukorkát szopogató gyilkosok,
vékonyka lány, hullákon taposok,
határtalan part, Julien, a pap;
zúdítsd alá kedves hollóidat,
szakadt ruhák, őckölő kis kezek,
új virág, új hús, új nyelvezet,
az út sarába gyűrű, lánc ragad.

Platón imbolygó anyák, gyerekek.
Azt hittem, mágus leszek, és
ruhát bálázunk, bútorárverés.
Összhangzó önkívület, flóraprés;
szeder nőtt rajtuk, fenyőrengeteg.
Elnyomhatatlan elégtételek.
A test, a hang, a bőség eladó,
egy hét, az illat is szétszórható.
Temesd el képzeletedet.

Töltényhüvely, árulkodó.
Sugdós az égő pergamen;
itt nincs mennyország, Julien.
Úgy festünk mind egy reggelen,
ruháinkban, mint megannyi zsidó.
Kismamának babával: egy golyó.
Anyám főzött, apám fuvart adott,
a többi őrködhetett, áshatott.
Üdv a jóságának, elmosódni jó.

Fehér sugár, moll hangzatok,
dobpergés, opál vízmosás,
főtér alól három nap ordítás.
Mindenki ugyanaz, mindenki más.
Egy perc alatt kiirthatod.
Kitéphetsz pár ocsmány lapot.
Alkotás görcse elkerül.
Nemzetek örömtelenül.
Sűrítjük az erőszakot.